C/2023/857

8.12.2023 г.

Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „За издръжлива, устойчива и отговорна верига на доставки на суровини от критично значение в Европейския съюз“

(становище по собствена инициатива)

(C/2023/857)

Докладчик: **Cinzia DEL RIO**

Решение на Пленарната асамблея	25.1.2023 г.
Правно основание	Член 52, параграф 2 от Правилника за дейността Становище по собствена инициатива
Компетентна секция	„Единен пазар, производство и потребление“
Приемане от секция	4.9.2023 г.
Приемане на пленарна сесия	20.9.2023 г.
Пленарна сесия №	581
Резултат от гласуването („за“/„против“/„въздържал се“)	156/36/44

1. **Заключения и препоръки**

1.1. С настоящото становище се цели преди всичко да се намерят отговорите в социален и екологичен план, свързани с въздействието на растящото използване на суровините от критично значение във веригите за създаване на стойност в третите държави, тъй като до днес не е разглеждана с достатъчно внимание взаимосвързаността между веригите за създаване на глобална стойност, изменението на климата и достойния труд. В контекста на европейската стратегическа автономия други жизненоважни сектори като здравеопазването, отбраната и електрониката са изложени в особено голяма степен на потенциална нелоялна конкуренция или манипулиране от страна на трети държави.

1.2. Комбинацията от COVID-19 и геополитическите последици от руската инвазия в Украйна и от подновеното напрежение между САЩ и Китай в Индийско-Тихоокеанския регион предизвикаха все по-очевидна поляризация на международните отношения. В контекста на глобална конкуренция между Европейския съюз (ЕС), САЩ и Китай, днес приоритетът на правителствата и на ЕС е да си осигурят най-важните суровини, за да подкрепят цифровия и зеления преход на индустриалната система с нова география на доставките на редкоземни елементи, Спазването на социалните и екологичните стандарти по всички вериги за създаване на стойност продължава да бъде основна цел на политиките на ЕС във всички държави ([1]).

1.3. За да бъдат решени тези проблеми, Европейският икономически и социален комитет (ЕИСК) предлага редица цели и действия за създаването на издържлива, устойчива и отговорна верига на ЕС. Ето защо стратегическите решения на ЕС би трябвало да включват следните препоръки:

1.4. въз основа на настоящата международна динамика и необходимите социални и екологични ограничения, да се признае, че доброволните, необвързващи, мерки са недостатъчни за справяне с толкова комплексни предизвикателства;

1.5. всички участници от публичния и частния сектор да бъдат включени в управлението на техническата и финансовата помощ, за да се насърчи извършването на органичен преход, като се избегнат допълнителни структурни различия между държавите от ЕС и се гарантира баланс, приобщаване и равен достъп до подкрепата, като се започне с мерките за справедлив преход, в съответствие с международните насоки ([2]);

([1]) *Increasingly strategic raw materials* [Суровините придобиват все по-стратегическо значение], блог на комисар Thierry Breton, Европейска комисия, 12 юни 2022 г.

([2]) *Насоки за справедлив преход към екологично устойчиви икономики и общества за всички*, МОТ, КМП, 16.6.2023 г.

1.6. Европейският парламент да бъде включен, при това не просто като наблюдател, в Европейския съвет за суровините от критично значение. Очакваме управителният съвет да се консултира със социалните партньори и другите организации на гражданското общество в ЕС по всички предложения, като гарантира приобщаващи решения и еднакви условия на конкуренция за държавите от ЕС;

1.7. да се вземат предвид средносрочните и дългосрочни цели за **диверсификация на източниците на доставка** с цел: а) ограничаване на търсенето и потреблението на суровини от изключителна важност (СИВ) и инвестиране в рециклиране и повторна употреба; б) по-голямо използване на възобновяеми материали, придружено от редовен мониторинг; в) инвестиране в трайни, устойчиви и отговорни минни и производствени практики, включително в трети страни, така че да се повишат социалните и екологичните стандарти; г) увеличаване на доставките от партньори, считани за „надеждни“ от гледна точка както на търговските, така и на социалните и екологичните защити; д) водене на преговори за нови търговски споразумения — споразумения за свободна търговия (Free Trade Agreements — FTA) — и адаптиране на съществуващите, като се насърчава създаването на инструменти за ефективно прилагане на главата за търговията и устойчивото развитие (Trade and Sustainable Development — TSD) въз основа на зачитането и насърчаването на актуализирането на международните стандарти в областта на труда и околната среда;

1.8. призовава съзаконодателите от ЕС да постигнат споразумение относно директива **относно дължима грижа на предприятията във връзка с устойчивостта** (Corporate Sustainability Due Diligence) и да разработят **стратегически проекти** по всяка верига на доставки и подизпълнители, включително в трети държави, като се гарантира прилагането на насоките на Организацията за сигурност и сътрудничество в Европа (ОССЕ) относно многонационалните предприятия, на тристранната декларация относно многонационалните предприятия и социалната политика на МОТ и на насоките на ОССЕ относно дължимата грижа за отговорна верига на доставки на минерали от високорискови и засегнати от конфликти зони, **която да дава възможност за отговорно оттегляне от тези държави**. **Ускорените** процедури, предвидени за стратегическите проекти, не би трябвало да предвиждат надхвърляне на социални и екологични стандарти. ЕИСК отново заявява вече изтъкнатото в предходни становища — въпреки че главното задължение за дължима грижа е на големите дружества, ММСП ще бъдат косвено засегнати, тъй като дружествата, които попадат в обхвата на директивата, ще увеличат изискванията си към доставчиците по отношение на прилагането на Ръководните принципи на ООН, оповестяването на нефинансова информация и управлението на собствените им вериги на доставки. ЕИСК призовава държавите членки да окажат съдействие, особено на ММСП, по практичен, конкретен и ефикасен начин, в рамките на структурно сътрудничество със съответните представителни организации ([3]);

1.9. процедурите за дължима грижа, определени както в стратегията за достоен труд във веригите на доставки, приета от МОТ тази година ([4]), така и в новите насоки на ОИСР относно дължимата грижа в добивния сектор, следва да бъдат референтни точки за прилагането на дължима грижа за дружествата, участващи в този сектор;

1.10. в търговските споразумения да се гарантира по обвързващ начин спазването на всички международни стандарти, като се започне с тези относно незаконната търговия на ресурси, като се включат санкции **от търговски вид**;

1.11. да се прилага предвиденото от ОИСР във връзка със съществуващите запаси от тежки редкоземни елементи или продукти, изработени от тях; когато е възможно, да се идентифицира източникът на доставките и да се поеме отговорността за дължимата грижа в цялата верига, като се гарантира съответствието им и не се разчита на трети страни. Необходимо е да се проучи възможността за предприемане на действия в случай на повторно неспазване от страна на доставчика;

1.12. да се подкрепят търговските партньори в насърчаването на достойния труд, равното заплащане и равните възможности за заетост, като се използва социалният диалог и колективното договаряне. Да се предвиди **подкрепа с цел предприятията да бъдат в състояние да откриват конкретните рискове в сектора** ([5]) и да прилагат процедури на *дължита грижа* в своите системи за управление;

1.13. да се приемат процедури с цел предприятията, които се възползват от стимули и други форми на подкрепа, да не допринасят пряко или непряко за вредите, свързани с използването на суровини и тежки редкоземни елементи, извлечени безотговорно в условия на риск от нарушаване на човешките и екологичните права в ситуации на конфликт;

([3]) Становище на Европейския икономически и социален комитет относно предложение за директива на Европейския парламент и на Съвета относно дължима грижа на дружествата във връзка с устойчивостта и за изменение на Директива (ЕС) 2019/1937 (ОВ C 443, 22.11.2022 г., стр. 81).

([4]) МОТ, *Strategy on decent work in supply chains* [Стратегия относно достойния труд във вериги за доставка], 347-а сесия на административния съвет на МОТ, март 2023 г.

([5]) FP, *Batteries are the battlefield — The next geopolitical contest may be over green technology, and China, for now, is poised to win control of those supply chain* [Акумулаторните батерии са бойно поле — Следващият геополитически конфликт би могъл да се отнася до зелената технология, а понастоящем Китай ще поеме контрола над тези вериги на доставка], 25 януари 2023 г.

1.14. да се гарантира, че стратегическите проекти се изпълняват след оценка на въздействието върху околната среда — като се удължи максималният срок от 30 дни, предвиден понастоящем — и се включат социалните партньори и местните общности, за да се улесни постигането на консенсус от страна на всички заинтересовани страни и се избегне рискът от изпълнение на проектите в защитените зони. Да се гарантира, че потенциалът на тези инициативи за създаване на качествени работни места се използва пълноценно;

1.15. да се определи целта за 30 % за проекти за вторични суровини с произход например от сметища или повторно извличане на отпадъците и съоръжения за рециклиране. Също толкова важна ще бъде оценката на участващите предприятията във връзка с резултатите от предишната им дейност, като се гарантира прозрачен и демократичен процес на подбор с участието — в процеса на вземане на решение — на всички институции и заинтересовани страни на ЕС, а не само на новия комитет на Комисията за регулаторен контрол (Regulatory Scrutiny Board);

1.16. да се установи сътрудничество между различните участници в производствената верига, като се подкрепя приемането на всеобхватни споразумения между социалните партньори и, както е посочено от Международната организация на труда (МОТ) ([6]), да се подкрепят всички заинтересовани страни и многонационалните и националните предприятия, за да се приемат подходящи мерки, с цел да се гарантира задължението на държавата да защитава и отговорността на предприятията да зачитат човешките права, като се укрепват държавните институции и изграждането на капацитет на социалните партньори и на гражданското общество;

1.17. да се насърчават инвеститорите и индустриите за редкоземни елементи да публикуват отчети относно източниците на доставки от доставчици от трети държави, като използват финансовия лост и евентуални ограничителни мерки за възпиране на фирмите да се снабдяват от рискови държави. В производствените разходи би трябвало да бъдат включени и разходите за социална и екологична защита и процесите на третиране и рециклиране на отпадъците.

1.18. **подкрепа за цифровизирането на производствената мрежа**. Използването на цифрови технологии ще бъде от решаващо значение за подобряване на управлението на веригата на доставки и ефективността на производствената верига и за своевременно откриване на проблемите посредством платформи за управление на поръчките, проследяемост на продуктите и мониторинг на производствените процеси;

1.19. да се инвестира в **обучението, подобряването на уменията и иновациите**, за да се създават качествени работни места и устойчиви производствени системи с европейски насърчителни мерки и финансови инструменти, насочени към укрепване на цялата производствена верига.

2. **Общи бележки**

2.1. *Контекст на становището*

2.1.1. Новият геополитически контекст налага преструктуриране на производствените вериги по нови критерии, които вече не са основно свързани само с разходите и само с динамиките на пазара: 1) независимост от отделните доминиращи държави, като се диверсифицират източниците на доставки, за да се избегнат рискове от прекъсване на доставките; 2) стратегическа автономност и по политически причини; 3) сигурност; 4) екологична и социална устойчивост.

2.1.2. Растящото използване на веригите за създаване на стойност допринесе за създаването на работни места, като трансформира милиони неофициални работни места в официални, но като в много случаи, както подчерта МОТ ([7]), доведе до влошаване на условията на труд, на здравето и безопасността, нарастване на детския и принудителния труд и на различни форми на дискриминация и липса на правна защита. Освен това предизвика сериозни въздействия за околната среда, най-вече в минния сектор, в индустриални зони и в свободните индустриални зони за износ (Export Processing Zones — EPZ), където има преобладаващо присъствие на милиони работници.

([6]) *Насоки за справедлив преход към екологично устойчиви икономики и общества за всички*, МОТ, КМП, 16.6.2023 г.

([7]) МОТ, *Strategy on decent work in supply chains* [Стратегия относно достойния труд във вериги за доставка], 347-а сесия на административния съвет на МОТ, март 2023 г.

2.1.3. **Над 450 млн. работници, от които 190 млн. жени**, **са включени в глобалните вериги на доставки** ([8]), с тежки сътресения вследствие на кризата с COVID-19, не само в сектора за производство на облекло и селското стопанство, но и в минния и автомобилния сектор ([9]). Жените, представляващи голям дял от работната сила в глобалните вериги на доставки, извършват предимно нископлатен и нискоквалифициран труд. По данни на МОТ в Европа само в сектора на минното дело и рафинирането са заети 3,4 милиона работници.

2.1.4. По въпроса, свързан с околната среда, Световната банка също призова за синхронизирани действия чрез нови производствени политики, като се започне със стратегическите полезни изкопаеми ([10]).

2.1.5. Европа е силно зависима от трети държави за добива и преработката на суровини от критично значение. 63 % от кобалта, използван в батериите се добива в Демократична република Конго (ДРК), 97 % от магнезия е с произход от Китай, почти 100 % от използваните в световен мащаб редкоземни елементи се преработват в Китай, но се добиват другаде, до голяма степен в Мианмар. Южна Африка доставя 71 % от металите от групата на платината (рутений, родий, паладий, осмий, иридий и платина) ([11]), а Турция извършва 98 % от европейските доставки на борат ([12]). В неотдавнашното проучване на ЕП ([13]) се предоставят актуализирани данни относно равнищата на внос на СИВ и се подчертава, че голямата част от внасяните в ЕС суровини, които са от съществено значение за някои европейски промишлени сектори, произхожда от държави с ограничена икономическа свобода, ниски равнища на демокрация и неясни алтернативи за скорошна промяна.

2.1.6. Конкретен пример е Мианмар/Бирма, държава, която от две години насам е под жестока военна диктатура и се „използва“ от Китай като държава за добив. От 2016 г. насам в щата Качин, регион в северната част на държавата, в район с размерите на Сингапур, са създадени над 2 700 мини за тежки редкоземни елементи. Според доклада на Global Witness, прехвърлянето на дейността на този силно токсичен сектор в Мианмар е превърнало района в най-големия източник на доставки в света на руди на диспрозий и тербий, два от най-ценните тежки метали ([14]). Освен това, въпреки че са особено важни за иновативните производства суровините от критично значение често са високо токсични за хората, които ги обработват: така е например с лития ([15]). Според комитета за оценка на риска на Европейската агенция по химикали (European Chemicals Agency's Risk Assessment Committee) три литиеви соли (литиев карбонат, хидроксид и хлорид) би трябвало да бъдат класифицирани като „токсични вещества, вредни за репродуктивното здраве на човека“, тъй като предизвикват безплодие и аборти ([16]). Това е класификация, на която се противопоставят някои производители, твърдейки, че научните доказателства са „твърде слаби“, за да „оправдаят“ толкова строга класификация, която би оказала голямо въздействие върху европейските индустриални цели за електрически превозни средства, акумулаторни батерии и суровини от критично значение“ ([17]).

2.1.7. ЕИСК подчертава, че е важно целите на новата европейска стратегия за използването на суровини, също редки и често токсични — от основно значение за европейската промишленост — да се насочат към инвестиции в търсене на иновативни и устойчиви начини на добиване, в рециклирането и повторната употреба на редки суровини, както и в замяна с нетоксични материали, заместващи доставките от държави с рискови социални и екологични стандарти. Същевременно

([8]) МОТ, *Integrated Strategy on fundamental Principles and Rights at Work* [Интегрирана стратегия за принципите и основните права], 2017—2023 г.

([9]) МОТ, *Technical Meeting on Achieving Decent Work in Global Supply chains* [Техническо заседание на МОТ, посветено на установяването на достоен труд в световните вериги за доставка], Женева, 25-28 февруари 2020 г.; Huw Thomas & Mark Anner, Springer, *Dissensus and deadlock in the evolution of labor governance: global supply chains and the International Labour Organization (ILO)* [Несъгласие и застой в развитието на управлението на труда: световните вериги за доставка и Международната организация на труда (МОТ)] 184, 33-49, (2023 г.).

([10]) *Minerals for climate Action: The Mineral Intensity for the clean energy transition* [Минерали за действия в областта на климата: минералната интензивност на прехода към чиста енергия], Climate-Smart Mining Facility, 2020 г.

([11]) Геоложко проучване на САЩ, *Обобщения на минералните стоки*, януари 2023 г.

([12]) *Estimation of the Turkish Boron Exportation to Europe* [Оценка на износа на бор от Турция за Европа].

([13]) *Global Value Chains: potential synergies between external trade policy and internal economic initiatives to address the strategic dependencies of the EU* [Световни вериги за създаване на стойност: потенциални полезни взаимодействия между външнотърговската политика и вътрешните икономически инициативи за справяне със стратегическите зависимости на ЕС], PE 702.583, март 2023 г.

([14]) https://www.globalwitness.org/en/campaigns/natural-resource-governance/myanmars-poisoned-mountains/, 9 август 2022 г.

([15]) https://www.euronews.com/2023/03/27/europes-raw-materials-rush-does-not-justify-keeping-workers-in-the-dark-about-lithiums-dan.

([16]) https://www.politico.eu/article/eu-commission-toxic-or-magic-batteries-industry-freaks-out-over-proposal-to-classify-lithium-as-a-toxin/.

([17]) https://www.ft.com/content/c918587e-b7f9-48e7-9389-b9132ec5a14f.

защитата на здравословните и безопасни условия на труд на работниците, използващи тези суровини, е приоритет в съответствие с международните стандарти. ЕИСК призовава държавите — членки на ЕС, които все още не са ратифицирали двете основни конвенции 187 и 155 на МОТ относно здравословните и безопасни условия на труд, утвърждаващи правото на безопасна работна среда ([18]), да ги ратифицират.

2.1.8. От множеството налични данни става ясно, че разрушаването на околната среда, конфискацията на земите, набирането на хора в брутални милиции, в някои държави свързани с властта, растящото търсене на редкоземни елементи и зелена енергия доведоха до сериозно увеличаване на злоупотребите на местно равнище в различни ситуации.

3. **Действията на ЕС и устойчивостта на веригите за създаване на стойност**

3.1. През 2020 г. Европейската комисия създаде **Европейския алианс за суровините** (European Raw Materials Alliance — ERMA), за да се адаптира законодателството и да се постигнат по-устойчиви индустриални екосистеми на ЕС.

3.2. На 1 февруари 2023 г. ЕС стартира **Промишления план на Зеления пакт** (Green Deal Industrial plan — GDIP), с неговите два инструмента: Законодателен акт за нулеви нетни емисии в промишлеността (Net-Zero Industry Act) и Законодателен акт за суровините от изключителна важност (Critical Raw Materials Act).

3.3. Европейската стратегия ([19]) определя дългосрочни цели, за да се гарантира по-голяма европейска автономност на световно равнище, но би трябвало също така да се стреми да насърчава нова стратегия по отношение на третите държави доставчици, като свързва тясно икономическите и търговските интереси със спазването на задълженията в областта на социалните права и на труда, предвидени в правото на Съюза, международното и националното право от колективните договори и от международното законодателство в областта на околната среда. Едно целево проучване се отнася за методиката на оценка на социалния жизнен цикъл като инструмент за отговорно снабдяване със суровини в Европа ([20]).

3.4. В проучване на Associated Press (AP) се подчертава, че редкоземните елементи не са били включени в регламента на ЕС ([21]) относно рудите, добивани в зоните, засегнати от конфликт. С регламента се цели да се предотврати или намали доставката на руди от региони, в които с печалбите се финансират въоръжените конфликти и засяга обаче само ограничен брой руди: калай, тантал, волфрам и злато с произход от ДРК, от съседни държави или от други високорискови райони. В декларация на ЕК бяха подчертани пропуски в надзора на веригата на доставки, която се простира до Европа, като се твърдеше, че „все още не е ясно как“ ще функционира китайският натиск за регулиране на редкоземните елементи ([22]).

3.5. С партньорството за сигурност на полезните изкопаеми (Mineral Security Partnership) от 2019 г.— първоначално между САЩ, Канада и Австралия, към което се присъединиха Финландия, Франция, Германия, Япония, Корея, Швеция, Обединеното кралство и Европейската комисия — се цели насърчаване на отговорните производства и сигурните доставки на руди от съществено значение за световната икономика и националната сигурност. Това е стратегия, отговаряща на растящата загриженост относно зависимостта от внос на полезни изкопаеми от изключителна важност, от съществено значение за производството на високотехнологични продукти ([23]).

([18]) *Конвенция за здравословни и безопасни условия на труд, 1981 г. (№ 155), Конвенция за рамка за насърчаване на здравословните и безопасни условия на труд, 2006 г. (№ 187).*

([19]) Предложение за регламент на Европейския парламент и на Съвета за създаване на рамка за гарантиране на сигурни и устойчиви доставки на суровини от критично значение и за изменение на регламенти (ЕС) № 168/2013, (ЕС) 2018/858, 2018/1724 и (ЕС) 2019/1020 (COM/2023/160 final). Регламентът определя ясни референтни параметри за националния капацитет по стратегическата верига на доставки на суровини и за диверсификация на снабдяването на ЕС до 2030 г.: най-малко 10 % от годишното потребление на ЕС за трансформацията, най-малко 15 % от годишното потребление на ЕС за рециклирането, не повече от 65 % от годишното потребление на Съюза на всяка стратегическа суровина на всеки важен етап от трансформацията, с произход от една единствена трета държава.

([20]) https://doi.org/10.1007/s11367-019-01678-8.

([21]) Регламент (ЕС) 2017/821 на Европейския парламент и на Съвета от 17 май 2017 г. за определяне на задължения за надлежна проверка на веригата на доставки за вносителите от Съюза на калай, тантал и волфрам, на рудите на тези метали и на злато с произход от засегнати от конфликти и високорискови зони (ОВ L 130, 19.5.2017 г., стр. 1).

([22]) https://apnews.com/article/technology-forests-myanmar-75df22e8d7431a6757ea4a426fbde94c.

([23]) https://www.state.gov/minerals-security-partnership/, 14 юни 2022 г.

3.6. ЕИСК споделя целите на **Европейския алианс за суровинитее, създаден от ЕС през 2020 г.,** и подчертава, че **в становището относно „Устойчиви вериги на доставки и достоен труд в международната търговия“** ([24]) вече посочи необходимите действия с цел в търговските политики и в управлението на предприятията да не останат неразгледани целите за зачитане на човешките права и създаване на възможности за достоен труд въз основа на дължимата грижа (има предложение за директива на ЕС), която трябва да се укрепи по цялата верига за създаване на стойност, както отчасти е предвидено във френското и германското законодателство ([25]).

3.7. Приемането на политики и програми за кръгова икономика с включването — вече в процеса на тяхното определяне — на социалните партньори и гражданското общество, може да затвори успешно кръга и да създаде нови пазари за рециклирането на редки суровини и да представлява огромен потенциал за създаването на работни места, свързани с кръговата икономика за вторичните суровини и рециклирането им. Някои проучвания показват потенциал за 700 000 нови работни места до 2030 г. ([26]). За да се осъществи всичко това обаче, са необходими по-големи стимули и ангажираност на европейско и национално равнище ([27]).

3.8. Освен това ЕИСК призовава за ефективно прилагане на Директивата относно оповестяването на нефинансова информация и да се работи за премахването на доброволния характер при прилагането на инструментите за защита на човешките права и на труда в „полезно взаимодействие с програмата в областта на международната търговия и инвестиции“ ([28]).

3.9. ЕИСК подчертава, че въпреки голямата ангажираност на ЕК европейските държави са много закъснели и разделени относно приемането на обща стратегия за намаляване на проблемите, свързани с доставките на суровини, доставяни до този момент — за добива и преработката — от държави, които са крайно безотговорни в социален и екологичен план.

3.10. Проучването на ЕП ([29]) относно веригите за създаване на стойност и взаимодействията с търговските политики е в основата на наскоро приета резолюция ([30]), която е насочена в правилната посока, като призовава европейските държави да определят нова индустриална политика за справяне по структуриран и сплотен начин със стратегическата автономност на ЕС в ключови сектори, без да забавят постигането на целите за екологичния преход, предвидени в Зеления пакт и като гарантират социални и трудови стандарти в цялата производствена верига.

3.11. От решаващо значение ще бъде **да се създадат съюзи с правителства съмишленици**, да се взаимодейства активно с демократичните правителства и да се приемат синергични мерки като зачитане на основните трудови права и опазване на околната среда. Днес много правителства вложиха значителни финансови ресурси за справяне с тези предизвикателства: САЩ със **закона за намаляване на инфлацията** (Inflation Reduction Act), Индия с редица стимули в сектора на акумулаторните батерии и фотоволтаиците, Япония с план за инвестиции за около 140 млрд. евро. Една от целите на споразумението между ЕС и САЩ относно суровините от критично значение е редкоземните елементи, добивани или преработвани в ЕС, да станат и „made in USA“ в съответствие със споразумението между САЩ и Япония ([31]).

([24]) Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Устойчиви вериги на доставки и достоен труд в международната търговия“ (проучвателно становище) (ОВ C 429, 11.12.2020 г., стр. 197).

([25]) Важна е препратката към френския закон от 2017 г. за *дължимата грижа* и към неотдавнашния, приет в Германия през февруари 2023 г.

([26]) European Circular Economy Stakeholder Platform, *Impacts of circular economy policies on the labour market* [Европейска платформа на заинтересованите страни в областта на кръговата икономика, *„Въздействие на политиките на кръговата икономика върху пазара на труда“*], 2018 г.

([27]) *Securing sustainable raw materials supply in Europe. IndustriAll Europe's recommendations for 'Critical Raw Materials Resilience'* [Осигуряване на устойчиви доставки на суровини в Европа. Препоръки на IndustriAll Europe за „Устойчивост на доставките на суровини от критично значение“], Брюксел, 10 юни 2021 г.| IndustriAll 129/2021.

([28]) Становище на Европейския икономически и социален комитет относно „Устойчиви вериги на доставки и достоен труд в международната търговия“ (проучвателно становище) (ОВ C 429, 11.12.2020 г., стр. 197).

([29]) *Global Value Chains: potential synergies between external trade policy and internal economic initiatives to address the strategic dependencies of the EU* [Световни вериги за създаване на стойност: потенциални полезни взаимодействия между външнотърговската политика и вътрешните икономически инициативи за справяне със стратегическите зависимости на ЕС], PE 702.583, март 2023 г.

([30]) Резолюция на Европейския парламент от 16 февруари 2023 г. относно стратегия на ЕС за стимулиране на конкурентоспособността на промишлеността, търговията и качествените работни места (2023/2513(RSP)) (ОВ C 283, 11.8.2023 г., стр. 18).

([31]) *Will the scramble for rare earths produce a transatlantic trade accord?* [Ще доведе ли надпреварата за редкоземни елементи до трансатлантическо търговско споразумение?], Cecilia Malmström (PIIE), 6 април 2023 г.

3.12. ЕИСК счита, че тези двустранни споразумения би трябвало да бъдат споделени в рамка на Г-7 за обща стратегия за търговията с редкоземни елементи с ангажимент на големите икономики и в подкрепа на защитата на социалните и екологичните стандарти в държавите на добив и преработка.

Брюксел, 20 септември 2023 г.

Председател
на Европейския икономически и социален комитет
Oliver RÖPKE